

การศึกษาภาพแทนสตรีเกาหลีใต้ภายใต้ชนบชงจื่อในช่วงพัฒนาประชาธิปไตยและเศรษฐกิจ จากละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988¹

มินท์ธิตา ธนพิบูลโรจน์²
ปพนพัชร กอบศิริธีรวัรา³

Received: October 10, 2023

Revised: November 15, 2023

Accepted: December 20, 2023

บทคัดย่อ

เกาหลีใต้เป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับอิทธิพลจากชนบชงจื่อตั้งแต่อดีต และยังคงยึดถือเป็นแนวปฏิบัติมาจนถึงปัจจุบัน วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาภาพแทนสตรีเกาหลีใต้ภายใต้ชนบชงจื่อในช่วงพัฒนาประชาธิปไตยและเศรษฐกิจ จากละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988 (ชื่อภาษาเกาหลี: *응답하라 1988*; ชื่อภาษาอังกฤษ: *Reply 1988*) โดยใช้ระเบียบวิธีผสมผสาน ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ซึ่งสรุปกรอบสตรีตามชนบชงจื่อจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในการทบทวนวรรณกรรมได้จำนวนสี่ข้อ ดังนี้ ข้อที่หนึ่ง ศีลธรรม ข้อที่สอง วาจาสุภาพเหมาะสม ข้อที่สาม ภาพลักษณ์กริยาเหมาะสม และข้อที่สี่ มีทักษะการงานของตน เพื่อวิเคราะห์สตรีจากสามบทบาท ได้แก่ หนึ่ง บทบาทลูกสาว สอง บทบาทภรรยา และสาม บทบาทแม่ ด้วยแบบบันทึกข้อมูล (Coding sheet) ผลการศึกษาพบว่า ทั้งห้าตัวละครที่นำมาวิเคราะห์สะท้อนภาพแทนสตรีเกาหลีใต้ตามกรอบสตรีของชนบชงจื่อในช่วงพัฒนาประชาธิปไตยและเศรษฐกิจ ทั้งนี้ยังพบภาพแทนสตรีที่สะท้อนลักษณะสตรีนอกกรอบชนบชงจื่อจากสองตัวละคร ซึ่งลักษณะเด่นนอกกรอบสตรีชนบชงจื่อที่สามารถจับเน้น (highlight) ได้คือลักษณะที่หนึ่งในตัวละคร บทบาทลูกสาวไม่มีการพูดจานุ่มนวล อีกทั้งมีส่วนร่วมทางการเมือง และหนึ่งในตัวละครบทบาทแม่ มีความคิดเห็นต่างจากสามีได้ และมีบทบาทการเป็นผู้นำครอบครัว สอดคล้องกับทฤษฎีของอินเกรฮาร์ท (Inglehart) ที่มีแนวคิดว่าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางวัฒนธรรมในสังคมนั้น ๆ ดังนั้น สองตัวละครที่สะท้อนภาพแทนสตรีเกาหลีใต้นอกกรอบชนบชงจื่อนั้นจึงมีอิสระทางการเงินต่างจากสตรีตามกรอบชนบชงจื่อ ด้วยเหตุนี้ หากสังคมต้องการหลุดพ้นจากสังคมปิตาธิปไตย การเร่งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ควรพิจารณา

คำสำคัญ: สตรีเกาหลีใต้, ชนบชงจื่อ, วันวาน 1988, ละครชุดเกาหลี, พัฒนาประชาธิปไตยและเศรษฐกิจเกาหลีใต้

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาผู้หญิงเกาหลีจากอดีตสู่ปัจจุบัน” โดยงานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมการวิจัยจากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² หน่วยงานผู้แต่ง: สาขาวิชาภาษาเกาหลี, ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อีเมล: minthitathanapiboonroj@gmail.com

³ หน่วยงานผู้แต่ง: สาขาวิชาภาษาเกาหลี ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อีเมล: paphonphatko@gmail.com

A Study of Representations of South Korean Women under the Confucian Tradition during the Period of Democratic and Economic Development from Korean *Series Reply 1988*⁴

Minthita Thanapiboonroj⁵
Paphonphat Kobsirithiwara⁶

Received: October 10, 2023

Revised: November 15, 2023

Accepted: December 20, 2023

Abstract

One of the nations where Confucian traditions have had a long-standing influence on women is South Korea and still adheres to these practices until present. The purpose of this research is to study the representation of South Korean women under the Confucian tradition during the period of democratic and economic development from Korean *Series Reply 1988* (응답하라 1988). This study used a combination of qualitative research methods and quantitative research methods. By extract, the framework for women according to the Confucian tradition comes from content analysis of literature review, which are four factors; 1) morality 2) to speak politely and appropriately 3) appropriate etiquette appearance and 4) to have skills in own's work, to analyze women from three roles which are; 1) role of a daughter 2) role of wife and 3) roles of mother by record in coding sheet. The results found that five characters are reflecting the image of South Korean women according to the framework of women in the Confucian tradition during the period of democratic and economic development. In addition, representations of women that reflect the characteristics of women who fail to be align with the Confucian tradition were also found from two characters, that can be highlighted. One of the characters in the role of daughter did not have the gentle spoken characteristic and participate in politics activities. Another character, the role of mother, appears that she can have different opinions from her husband and has a role as a leader in the family. The result is consistent with Inglehart's theory that economic and social development affects cultural change in that society. The two-characters failures of the Confucian tradition had financially independent. Therefore, if

⁴ This research article is a part of thesis "The study of Korean women from the past to present" under the financial support Faculty of Humanities, Kasetsart University

⁵ Affiliation: Korean Language Section, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University
E-mail: minthitathanapiboonroj@gmail.com

⁶ Affiliation: Korean Language Section, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University
E-mail: paphonphatko@gmail.com

society wishes to escape from patriarchal society, accelerating economic and social development are the factors that should be considered.

Keywords: South Korean Women, Confucianism, Reply 1988, Korean Drama series, South Korean democratic and economic development

1. บทนำ

ในทุกช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านนั้นเป็นช่วงเวลาที่ยากลำบากสำหรับทุกชีวิต จึงเป็นที่มาของการศึกษาภาพแทนสตรีเกาหลีใต้ในช่วงสำคัญช่วงหนึ่งของประวัติศาสตร์เกาหลีใต้ นั่นคือช่วงพัฒนาประชาธิปไตยและเศรษฐกิจในประเทศเกาหลีใต้ หรือสาธารณรัฐเกาหลี (Republic of Korea) ปัจจุบันประเทศเกาหลีใต้จัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง (High income country) โดยกลุ่มธนาคารโลก (World Bank Group) อ้างอิงจากค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP: Gross Domestic Product) และมีเสถียรภาพทางประชาธิปไตย จากการศึกษานโยบายของบูนวตน์ สว่างวงศ์ (Boonwat, 2016) นอกจากนี้ยังพบรายงานดัชนีประชาธิปไตย (Democracy index) ของเกาหลีใต้ที่จัดทำโดย ดี ไอโคโนมิสต์ อินเทลลิเจนซ์ ยูนิต (The Economist Intelligence Unit) ซึ่งเป็นแผนกวิจัยและวิเคราะห์ของ ไอโคโนมิสต์ กรุป (Economist Group) ซึ่งจัดทำดัชนีประชาธิปไตยขึ้นตั้งแต่ปี 2549 และพบว่าประเทศเกาหลีใต้มีดัชนีประชาธิปไตยที่ 8.03⁷ จัดอยู่ในกลุ่มประชาธิปไตยเต็มใบ (Full democracy) โดยก่อนที่ประเทศเกาหลีใต้จะได้รับการยอมรับและจัดอันดับอยู่ในกลุ่มประชาธิปไตยเต็มใบและกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูงนั้น ประเทศเกาหลีใต้เคยผ่านช่วงเหตุการณ์ประท้วงจากประชาชนหลายภาคส่วน และตามมาด้วยการยึดอำนาจทำรัฐประหารอยู่หลายครั้ง

การประท้วงมีเหตุการณ์สำคัญที่มีสตรีเกาหลีใต้เข้าร่วม ซึ่งเป็นการปฏิบัตินอกกรอบชนบทของจีน ชนบทที่สังคมเกาหลีใต้ได้รับอิทธิพลจากจีนในช่วงประวัติศาสตร์อาณาจักรเกาหลี และนำมาใช้เป็นนโยบายหลักในการปกครองประเทศยุคโชซอน (조선, Choson) ค.ศ. 1392 - 1910 ชนบทของจีนนั้นนอกจากเป็นหลักการในการปกครองประเทศแล้ว ยังส่งผลต่อสตรีเกาหลีใต้ให้ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติตนด้วย ประเทศเกาหลีใต้เป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับอิทธิพลจากชนบทของจีนอย่างฝังรากลึกและยังคงยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติมาถึงปัจจุบัน โดยสตรีในชนบทของจีนมีบทบาทที่สำคัญสามบทบาท ได้แก่ หนึ่ง บทบาทลูกสาวที่ดี สอง บทบาทภรรยาที่ดี และสาม บทบาทแม่ที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของอิน ซูกฮัน พัก (Insook Han Park) และอี เจย์ โช (Lee-Jay Cho) (Park & Cho, 1995, p. 119) เรื่อง *หลักขงจื๊อนิยมและครอบครัวเกาหลี (Confucianism and the Korean Family)* ที่นำเสนอว่า The rule of “three obediences”-of daughters to their fathers, of wives to their husbands and mothers to their sons, and the stem family began to be considered an ideal type. แปลความได้ว่า “กฎของการเชื่อฟังสามประการ” ของลูกสาวต่อพ่อ ของภรรยาต่อสามี และของแม่ต่อลูกชาย และรากฐานของครอบครัวเริ่มได้รับการพิจารณาว่าเป็นครอบครัวในอุดมคติ” เมื่อต้องการศึกษาภาพแทนสตรีในช่วงพัฒนาประชาธิปไตยและเศรษฐกิจในประเทศเกาหลีใต้จากละครชุดของเกาหลี ผู้เขียนจึงดำเนินการสืบค้นแล้วพบละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988 (응답하라 1988, Reply 1988) ที่รับชมได้ผ่านสตรีมมิ่งแพลตฟอร์มแบบสมาชิกอย่าง วีว (Viu) และเน็ตฟลิกซ์ (Netflix) ละครชุดเรื่องนี้ ออกอากาศตอนแรกทางช่อง tvN ประเทศเกาหลีใต้ เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 กำกับการแสดงโดย อีอูจ็อง เนื้อเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวหลักห้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในซอยพงฮวังดง แขวงซังมุน เขตโทบก กรุงโซล ใน ค.ศ. 1988 ซึ่งสะท้อนภาพสังคมและการดำเนินชีวิตของคนในประเทศเกาหลีใต้ในช่วงเวลาดังกล่าว โดยเล่าถึงเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศเกาหลีใต้ช่วงปลายปี 80 และช่วงต้นปี 90 เช่นการที่กรุงโซลเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อน ครั้งที่ 24 ใน ค.ศ. 1988 อันเป็นหนึ่งในช่วงเวลาสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเล่าเหตุการณ์ประท้วงโดยมีนักศึกษาเข้าร่วมเรียกร้องประชาธิปไตย เมื่อพิจารณาตัวละคร พบว่ามีตัวละครสตรีที่ต้องการวิเคราะห์สามบทบาท กล่าวคือ จากตัวละครทั้งหมดห้าครอบครัว ผู้เขียนได้ดึงตัวละครสตรีจากสามครอบครัวเพื่อนำมาวิเคราะห์บทบาท อันได้แก่ บทบาทลูกสาว บทบาทภรรยา และบทบาทแม่

⁷ แผนกดัชนีประชาธิปไตย (Democracy index) จากเว็บไซต์ Visual capitalist (Koop & Ma, 2023) และรายงานดัชนีประชาธิปไตย โดย ดี ไอโคโนมิสต์ กรุป (The Economist Group, 2023)

ดังต่อไปนี้ ครอบครัวแรกประกอบด้วย **ชองต็อกซอน (성덕선)** ลูกสาวคนกลาง **ชองโบรา (성보라)** พี่สาวคนโต น้องชายคนเล็ก พ่อ และแม่ **อีอีลฮวา (이일화)** ครอบครัวนี้มีฐานะยากจนและอาศัยอยู่ชั้นใต้ดินของเพื่อนบ้าน ครอบครัวที่สองประกอบด้วยลูกชายสองคน พ่อ และ **รามิรัน (라미란)** ซึ่งเป็นตัวละครหญิงเพียงคนเดียว ครอบครัวที่สามประกอบด้วยลูกชายคนโตและลูกสาวคนเล็ก แต่ลูกสาวเด็กมากจึงไม่ได้คัดเลือกเพื่อการวิเคราะห์ ดังนั้น ครอบครัวที่สามนี้จึงวิเคราะห์ได้เพียงบทแม่ **คิมซอนยอง (김선영)** ที่สามีเสียชีวิตไปแล้วแต่ยังต้องรับมือกับแม่สามี ครอบครัวที่สี่และครอบครัวที่ห้านี้ประกอบด้วยตัวละครชายเป็นหลัก ดังนั้น จากตัวละครทั้งหมดห้าครอบครัว สามารถวิเคราะห์บทบาทได้ดังนี้ บทบาทลูกสาวจากตัวละคร **ชองต็อกซอน** และ **ชองโบรา** บทบาทภรรยาและบทบาทแม่จากตัวละคร **อีอีลฮวา** แม่จากครอบครัวฐานะยากจน **รามิรัน** แม่จากครอบครัวที่มีฐานะดีที่สุด และสุดท้าย **คิมซอนยอง** แม่เลี้ยงเดี่ยว

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาภาพแทนสตรีเกาหลีใต้ภายใต้ขนบขงจื้อในช่วงพัฒนาประชาธิปไตยและเศรษฐกิจ จากละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988 (응답하라 1988, Reply 1988)

1.2 วิธีการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีผสมผสาน ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยขั้นแรกเริ่มจากการสืบค้นลักษณะสตรีตามขนบขงจื้อ จากหนังสือ บทความ งานวิจัย เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากนั้นสรุปกรอบสตรีตามขนบขงจื้อที่ต้องการใช้เป็นกรอบในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการจัดเก็บข้อมูลลักษณะสตรีตามขนบขงจื้อจากตัวละครที่คัดเลือกเพื่อวิเคราะห์ ในบทบาทลูกสาว บทบาทภรรยา และบทบาทแม่ ด้วยแบบบันทึกข้อมูล (Coding sheet) เพื่อสรุปผลวิเคราะห์ภาพแทนสตรีเกาหลีใต้ภายใต้ขนบขงจื้อในช่วงพัฒนาประชาธิปไตยและเศรษฐกิจ จากละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988

2. ทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมมุ่งศึกษาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับขนบขงจื้อเพื่อหากรอบปฏิบัติของสตรีในขนบขงจื้อ แล้วจึงนำมาตั้งกรอบขนบขงจื้อเพื่อการวิจัย การวิเคราะห์สตรีเกาหลีใต้ตามขนบขงจื้อจากละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988 พบการศึกษาของอินชุก ฮัน พัก และอี เจย์ โซ (Park & Cho, 1995) เกี่ยวกับ *หลักขงจื้อนิยมและครอบครัวเกาหลี (Confucianism and the Korean family)* แนวความคิดของลัทธิขงจื้อ (Confucianism) มีความโดดเด่นมากในช่วงปลายราชวงศ์โชซอน (1650-1910) ทำให้สตรีในยุคโชซอนนั้นต้องเรียนรู้หลักคำสอนของลัทธิขงจื้อ รวมทั้งการปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบเพื่อเตรียมตัวเป็นภรรยาและมารดาที่ดีในอนาคต เป็นช้างเท้าหลังให้ครอบครัว ให้กำเนิดทายาทสืบสกุลโดยเฉพาะการให้กำเนิดบุตรชาย อันเป็นสิ่งที่ครอบครัวปรารถนาเป็นอย่างยิ่ง แต่สตรีในยุคโชซอนแทบจะใช้ชีวิตอยู่แต่ภายในบ้าน ขาดโอกาสในการออกไปใช้ชีวิตด้านนอก มีข้อจำกัดในการดำรงชีวิต สิทธิการตัดสินใจไม่ทัดเทียมบุรุษเพศ โดยหญิงสาวและหญิงที่แต่งงาน

แล้วจึงปฏิบัติตามหลักศีลธรรมของแนวคิดลัทธิขงจื๊อว่าด้วยหลักการเชื่อฟังสามประการ (Three Obediences) และคุณธรรมสี่ประการ (Four Virtues) หลักการเชื่อฟังสามประการนั้นได้แก่ ข้อที่หนึ่ง ก่อนแต่งงาน สตรีควรเชื่อฟังบิดาในฐานะลูกสาว ข้อที่สอง หลังแต่งงาน สตรีควรเชื่อฟังสามีในฐานะภรรยา และข้อที่สาม หลังจากสามีเสียชีวิต สตรีควรเชื่อฟังลูกชายในฐานะแม่ยาย ส่วนคุณธรรมสี่ประการที่หญิงสาวและสตรีที่แต่งงานแล้วพึงปฏิบัติ ได้แก่ ข้อที่หนึ่ง ศีลธรรม ข้อที่สอง วาจาเหมาะสม ข้อที่สาม กิริยาและภาพลักษณ์ ข้อที่สี่ ทักษะในการทำงานบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากสถาบันจีนศึกษา (Academy of Chinese Studies) ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ หลักการเชื่อฟังสามประการและคุณธรรมสี่ประการไว้เช่นเดียวกัน อีกทั้งยังระบุเจ็ดเหตุผลที่ฝ่ายชายสามารถยื่นเป็นเหตุผลเพื่อขอหย่าร้างได้ (Seven criteria code for divorce) โดยทั้งเจ็ดสาเหตุมีดังนี้ หนึ่ง การที่สตรีไม่เชื่อฟังสามีและครอบครัวสามี สอง การไม่สามารถให้กำเนิดบุตรชาย สาม การผิดประเวณี สี่ ความหึงหวง ความอิจฉาริษยาภายในครอบครัว ห้า สตรีมีโรคภัยไข้เจ็บ หก สตรีพูดเยาะเกี้ยวไป และเจ็ด การลักขโมย (Du, 2022)

ทั้งนี้ ยังพบการศึกษาของฮันฮีซุก (Han Hee-Sook) (Han, 2004) ที่ได้อธิบายคุณลักษณะของผู้หญิงในอุดมคติยุคโชซอนตามหลักชนบ่งชี้อินิยมผ่านการศึกษาเรื่อง *วิถีชีวิตของผู้หญิงในยุคโชซอน (Women's life during the Choson Dynasty)* โดยระบุว่า ผู้หญิงในอุดมคติยุคโชซอนตามชนบ่งชี้อินจะต้องเป็นผู้ที่มีทั้งศีลธรรมและจริยธรรม ถือพรหมจรรย์ รักนวลสงวนตัว เคารพบิดา และเมื่อถึงวัยที่ต้องแต่งงานออกเรือนไป ต้องเคารพเชื่อฟังสามีและครอบครัวสามี ทำงานบ้านและดูแลทุกคนในครอบครัว และอีกหนึ่งหน้าที่ที่สำคัญเป็นอย่างมากคือการให้กำเนิดบุตรชายเพื่อสืบสายตระกูล หากไม่สามารถให้กำเนิดบุตรชายได้จะถูกดูแคลนจากสังคม ซึ่งเป็นแรงกดดันอย่างมากของสตรีในยุคโชซอน ไม่เพียงเท่านั้น เมื่อกำเนิดบุตรชายแล้ว ยังมีแรงกดดันว่าด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องอบรมสั่งสอนบุตรให้ดีเพื่อส่งผลให้บุตรชายประสบความสำเร็จในชีวิต

ในส่วนการศึกษาของนักวิจัยไทย พบบทความเรื่อง *ผู้หญิงในสังคมเกาหลี* ของดำรงค์ ฐานดี (Damrong, 2007) ซึ่งอธิบายเรื่องอิทธิพลของหลักขงจื๊อนิยมในสมัยโชซอนที่ทำให้เกิดค่านิยมบุรุษเป็นใหญ่และมีอำนาจเหนือสตรี ส่งผลให้สตรีในครอบครัวเกาหลีต้องเป็นภรรยาที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน งานทุกอย่างภายในบ้านถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบของสตรีเท่านั้น และหน้าที่สำคัญอย่างการดูแลสั่งสอนบุตรให้ประสบความสำเร็จถือเป็นหน้าที่ของสตรีที่ต้องรับผิดชอบ รวมทั้งต้องปฏิบัติตนโดยให้ความเคารพเชื่อฟังสามีและครอบครัวฝ่ายสามีด้วย ส่วนบุรุษเป็นผู้มีบทบาทและอำนาจสูงสุดในครอบครัว

นอกจากนี้ ยังพบการศึกษาของวิลาสินี พนานครทรัพย์ (Wilasinee, 2017) ซึ่งได้ศึกษาพลวัตของครอบครัวและบทบาทผู้หญิงเกาหลีในสังคมเกาหลีใต้ โดยมีหัวข้อย่อยเรื่องความคาดหวังตามประเพณีและบทบาทผู้หญิงในอดีต (Traditional role of Korean women) กล่าวถึงกฎสำคัญที่สตรีต้องปฏิบัติสี่ประการคือ หนึ่ง การมีความประพฤติในเชิงศีลธรรม (moral conduct) สอง การพูดจาสุภาพ (proper speech) สาม การมีท่วงท่าและการแสดงตัวที่เหมาะสม (proper appearance) และ สี่ การทำหน้าที่ของตน (follow womanly tasks)

คุณลักษณะของสตรีในชนบ่งชี้อิน ไม่เพียงแต่ส่งผลกับสตรีเกาหลีเท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงสตรีเวียดนามอีกด้วย-งานวิจัยเปรียบเทียบอิทธิพลขงจื๊อที่มีต่อสตรีในเกาหลีและเวียดนาม โดยธัญวรัช พูลศรี และคณะ (Ranwarat et al., 2020) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง *ขงจื๊อนิยมและอิทธิพลต่อสตรีในเกาหลีและเวียดนาม* โดยเปรียบเทียบการควบคุมพฤติกรรมสตรีผ่านวรรณกรรมสอนหญิงของเกาหลีและเวียดนาม รวมทั้งศึกษากรอบสตรีในอุดมคติตามชนบ่งชี้อิน กล่าวคือ ก่อนการแต่งงานสตรีจะถูกฝึกให้ชำนาญตามคุณลักษณะสตรีตามชนบ่งชี้อินสี่ประการ ได้แก่ จริยธรรม วาจา ความประพฤติ และการเรือน ดังนั้น สตรีต้องรักษาพรหมจรรย์และซื่อสัตย์ต่อสามี เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดา เมื่อแต่งงานออกเรือนไปต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนของสามี และหากสามีจากไปต้องเชื่อฟังคำของบุตรชาย

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สามารถสร้างกรอบสตรีในชนบ่งชี้อินเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาภาพแทนสตรีเกาหลีใต้ตามชนบ่งชี้อินได้ดังนี้ หนึ่ง ศีลธรรม สอง วาจาสุภาพเหมาะสม สาม ภาพลักษณ์กิริยาเหมาะสม และสี่ มีทักษะการงานของตน เพื่อวิเคราะห์สตรีจากสามบทบาท ได้แก่ หนึ่ง บทบาทลูกสาว สอง บทบาทภรรยา และสาม บทบาทแม่

3. ผลการวิจัย

จากการศึกษาละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988 ผู้วิจัยพบว่า เป็นละครชุดเกาหลีแนวร่วมสมัยที่น่าเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์มาประกอบการเล่าเรื่อง เช่น การเป็นเจ้าภาพจัดงานโอลิมปิก การหลบหนีของนักโทษ และการประท้วงของนักศึกษาเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย โดยแก่นของเรื่องคือความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว และความเปิ่นแม่-ภรรยาที่เป็นหัวใจของครอบครัว นำเสนอการใช้ชีวิตของเพื่อนบ้านห้าครอบครัว ผู้เขียนจึงคัดเลือกเฉพาะตัวละครหญิงจากแต่ละครอบครัว เพื่อดำเนินการศึกษาภาพแทนสตรีเกาหลีใต้ภายใต้ชนบ่งจื้อในช่วงพัฒนาประชาธิปไตยและเศรษฐกิจ

การศึกษาเริ่มจากการคัดเลือกตัวละครหญิงที่จะศึกษา พบว่ามีตัวละครหญิงจำนวนห้าตัวละครจากห้าครอบครัวได้แก่ ซองด็อกซอนและซองโบรา ซึ่งเป็นพี่น้องจากบ้านเดียวกัน ซองด็อกซอนเป็นลูกสาวคนกลาง ส่วนซองโบราเป็นพี่สาวคนโต นอกจากนี้ ครอบครัวนี้ยังประกอบด้วย อีอีลฮวา ซึ่งรับบทแม่ และมีน้องชายคนเล็กกับพ่อที่ทำงานบริษัท ครอบครัวมีฐานะปานกลางค่อนข้างดี เนื่องจากพ่อเคยช่วยเหลือเพื่อนเรื่องเงินแต่ไม่ได้คืน อีกครอบครัวผู้เขียนได้คัดเลือกตัวละครหญิง รามิรัน ซึ่งรับบทแม่ ครอบครัวนี้ยังประกอบด้วยพ่อและลูกชายวัยมัธยมปลายอีกสองคน โดยพ่อเคยทำงานเป็นตัวแทนจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า แต่ปัจจุบันไม่ได้ทำงานเนื่องจากลูกชายคนโตถูกรางวัลใหญ่ ครอบครัวนี้จึงใช้ชีวิตได้อย่างไร้ความกังวลเรื่องเงิน สุดท้าย ครอบครัวของคิมซอนยอง ผู้รับบทแม่ ซึ่งสามีเสียชีวิต มีลูกชายคนโตวัยมัธยมปลายเช่นกัน และลูกสาวคนเล็กวัยยังไม่เข้าเรียน อีกสองครอบครัวประกอบด้วยตัวละครชายเป็นหลัก จึงไม่ได้คัดเลือกเพื่อการวิเคราะห์ การศึกษานี้เริ่มจากการศึกษาลักษณะตัวละครเบื้องต้น โดยวิเคราะห์ได้ดังนี้ (Chanarat, 2014, p. 8)

ตัวละครมิติเดียว (Flat character) หมายถึง ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมคงที่ ชัดเจน ผู้ชมสามารถคาดเดาความคิดหรือการกระทำได้

ตัวละครหลายมิติ (Rounded character) หมายถึง ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยหลากหลาย คาดเดายาก ทิศนคติและนิสัยมีพัฒนาการตามเหตุการณ์

ตัวละครพลวัต (Dynamic character) หมายถึง ตัวละครที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงได้ภายหลัง โดยอาจมีต้องมีลักษณะซับซ้อนตั้งแต่แรก

ตัวละครสถิต (Static character) หมายถึง ตัวละครที่ไม่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง อาจมีลักษณะซับซ้อนในช่วงต้น

ตารางที่ 1 ลักษณะตัวละครของละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988

ลักษณะตัวละคร	การปรากฏของลักษณะตัวละครในละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988				
	ซองด็อกซอน	ซองโบรา	อีอีลฮวา	รามิรัน	คิมซอนยอง
ตัวละครมิติเดียว (Flat character)			✓	✓	✓
ตัวละครหลายมิติ (Rounded character)	✓	✓			
ตัวละครพลวัต (Dynamic character)	✓	✓			
ตัวละครสถิต (Static character)			✓	✓	✓

จากตารางที่ 1 ของด็อกซอน หญิงสาวหนึ่งเดียวในกลุ่มเพื่อนผู้ชายจากเพื่อนบ้านห้าครอบครัว ทั้งหมดเรียนโรงเรียนมัธยมปลายเดียวกัน ของด็อกซอนเป็นลูกคนกลาง ผู้มีปมภายในจิตใจว่าพ่อแม่รักพี่สาวซึ่งเป็นลูกคนโตและน้องชายซึ่งเป็นลูกคนเล็กมากกว่าตนเอง เธอต้องเป็นผู้เสียสละภายในบ้าน อย่างไรก็ตาม เธอเป็นเด็กสาวจิตใจดี รักสวยรักงาม ถึงแม้จะเรียนหนังสือไม่ค่อยเก่ง แต่มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก อุปนิสัยร่าเริง สดใส และนึกถึงผู้อื่นเสมอ จึงทำให้เธอเป็นที่รักของครอบครัว ของด็อกซอนอาศัยอยู่กับพ่อ แม่ พี่สาว และน้องชาย ในบ้านชั้นใต้ดิน มีพ่อเป็นหัวหน้าครอบครัว ประกอบอาชีพพนักงานประจำ แม่เป็นแม่บ้าน ดังนั้นฐานะทางครอบครัวจึงค่อนข้างขัดสน ในตอนจบ ของด็อกซอนมีอาชีพบริการบนเครื่องบิน (Cabin crew) และได้แต่งงานมีชีวิตที่มีความสุข จากตารางที่ 1 พบว่า ของด็อกซอนเป็นตัวละครที่มีหลายมิติและเป็นตัวละครที่มีพลวัต

ของโบรา พี่สาวคนโตของของด็อกซอน เรียนหนังสือเก่ง สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล (Seoul National University) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยอันดับหนึ่งของเกาหลีใต้ได้ เป็นคนที่มีความมุ่งมั่น เชื้อมั่นในตัวเอง รักความถูกต้อง ตัวละครมีลักษณะหัวแข็ง กล้าทำในสิ่งที่ตัวเองต้องการ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกเรียนหรือการเลือกคู่ชีวิต ในทางกลับกัน ถึงแม้ว่าของโบราจะเป็นตัวละครที่แสดงความแข็งแกร่งบ่อยครั้ง แต่เธอก็เป็นคนจิตใจดีและใส่ใจครอบครัว ในตอนท้ายของเรื่อง ของโบราสามารถประกอบอาชีพทนายความได้อย่างที่ตั้งใจ เป็นลูกสาวที่สร้างความภาคภูมิใจให้ครอบครัว ตัวละครของโบราจึงเป็นตัวละครที่มีหลายมิติและเป็นตัวละครที่มีพลวัตเช่นกัน

ส่วนตัวละครบทแม่ **อิลฮวา** เป็นแม่บ้านเต็มตัว ดูแลเรื่องงานบ้าน อาหารการกิน และความเป็นอยู่ของทุกคนในครอบครัว ซึ่งเป็นไปตามค่านิยมสมัยนั้น ตัวละครมีจิตใจอ่อนโยน ใจเย็น เป็นแม่ที่ดูแลบ้านได้ดี และปกป้องลูก ๆ ของเธอด้วยความกล้าหาญ

ส่วน**รามิรัน** ตัวละครบทแม่ของลูกชายสองคนวัยมัธยมปลาย ลักษณะของตัวละครเป็นผู้กุมอำนาจมากที่สุดในครอบครัว โดยสามีนั้นเคยมีอาชีพพนักงานตัวแทนจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า แต่เมื่อลูกชายคนโตถูกรางวัลใหญ่ ครอบครัวนี้จึงอยู่อย่างสะดวกสบาย โดยที่พ่อไม่ต้องทำงาน รามิรันผู้เป็นแม่จึงเป็นผู้กุมอำนาจในครอบครัว ดูแลการเงินของครอบครัว ดูแลบ้าน อาหารการกิน เสื้อผ้า และความเป็นอยู่ของทุกคนในครอบครัว ตัวละครรามิรันมีลักษณะเป็นคนสนุกสนาน ชอบร้องเพลง เต้นรำ รักสวยรักงาม จิตใจดี คิดถึงผู้อื่น และมีน้ำใจแบ่งปันให้ผู้อื่นเสมอ

สุดท้ายคือตัวละคร **คิมซอนยง** ผู้รับบทแม่เลี้ยงเดี่ยว เป็นหม้ายเนื่องจากสามีเสียชีวิตตั้งแต่ยังสาว เธอจึงต้องพยายามประคับประคองครอบครัว เพื่อดูแลลูกชายวัยมัธยมปลายและลูกสาววัยยังไม่เข้าเรียน ตัวละครเป็นคนที่น้ำใจและจิตใจดี คอยช่วยเหลือผู้คนรอบข้างอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าครอบครัวจะอยู่อย่างขัดสน เพราะทำหน้าที่แม่บ้านเป็นหลัก แต่ก็ดูแลบ้านและลูก ๆ ได้ นอกจากนี้ ตัวละครทำอาหารไม่เก่ง แต่ในภาพรวมก็สามารถดูแลบ้าน ดูแลลูก ดูแลเรื่องอาหารการกินของครอบครัวได้ ทั้งนี้ ตัวละครบทแม่ทั้งสามเป็นตัวละครมิติเดียวและเป็นตัวละครสถิต

การศึกษาตัวละครในลำดับถัดมาคือการปรากฏของตัวละครในฉากต่าง ๆ ที่สะท้อนการดำเนินชีวิตของแต่ละตัวละคร ตัวละครที่ปรากฏในฉากบ้านพักหรือฉากการทำความสะอาดนั้นสะท้อนภาพสตรีชนบทของจ็อง แต่หากปรากฏในฉากอื่น ๆ โดยเฉพาะในสถานที่ทำงานจะสะท้อนภาพสตรีนอกชนบทของจ็อง

ตารางที่ 2 ตัวละครปรากฏในฉากของละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988

ฉาก	การปรากฏของตัวละคร									
	ของด็อกซอน		ของโบรา		อึลฮวา		รามิรัน		คิมซอนยอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ในเมืองหลวง	16	17.78	9	15.25	4	3.43	4	3.70	2	2.50
ในต่างจังหวัด	4	4.44	3	5.09	1	0.85	1	0.93	1	1.25
ในสถานที่สำคัญทางศาสนา เช่น วัด โบสถ์ ฯลฯ	-	-	1	1.69	1	0.85	1	0.93	-	-
ในสถานที่ตามธรรมชาติ	1	1.11	1	1.69	-	-	-	-	-	-
ในสถานที่ทำงาน	-	-	1	1.69	-	-	-	-	-	-
ในบ้านพัก	63	70	42	71.19	69	58.97	67	62.04	54	67.50
ในการทำงานบ้าน	6	6.67	2	3.40	42	35.90	35	32.40	23	28.75
รวม	90	100	59	100	117	100	108	100	80	100

จากตารางที่ 2 พบสถิติการปรากฏของตัวละครในฉากเรื่อง วันวาน 1988 ดังนี้ **ของด็อกซอน** ปรากฏในบ้านพักมากที่สุด จำนวน 63 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 70 และปรากฏในเมืองหลวงเป็นลำดับที่สอง จำนวน 16 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 17.78 **ของโบรา** ปรากฏในบ้านพักมากที่สุด จำนวน 42 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 71.19 และปรากฏในเมืองหลวงเป็นลำดับที่สอง จำนวน 9 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 15.25 **อึลฮวา** ปรากฏในบ้านพักมากที่สุด จำนวน 69 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 58.97 และปรากฏในการทำงานบ้านเป็นลำดับที่สอง จำนวน 42 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 35.90 **รามิรัน** ปรากฏในบ้านพักมากที่สุด จำนวน 67 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 62.04 และปรากฏในการทำงานบ้านเป็นลำดับที่สอง จำนวน 35 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 32.40 **คิมซอนยอง** ปรากฏในบ้านพักมากที่สุด จำนวน 54 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 67.50 และปรากฏในการทำงานบ้านเป็นลำดับที่สอง จำนวน 23 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 28.75 ทั้งห้าตัวละครพบปรากฏในฉากในบ้านพักมากที่สุด ส่วนการปรากฏในลำดับที่สองของบทแม่ทั้งสามนั้น พบปรากฏในฉากการทำงานบ้าน ส่วนบทตัวละครลูกสาวทั้งสองตัวละคร พบปรากฏในฉากลำดับที่สองคือฉากในเมืองหลวง เพราะเป็นการไปโรงเรียน ส่วนการปรากฏในฉากอื่น ๆ อย่างฉากในต่างจังหวัด ฉากในสถานที่สำคัญทางศาสนา ฉากในสถานที่ตามธรรมชาติ และฉากในสถานที่ทำงานนั้นพบปรากฏจำนวนน้อย หรือไม่พบปรากฏ

ลำดับถัดมาคือการวิเคราะห์บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยตัวละคร โดยแบ่งเป็นด้านความจริงใจ ซึ่งสะท้อนภาพสตรีในชนบทขงจีด้านศีลธรรม และด้านความกล้า ซึ่งนอกจากสะท้อนด้านศีลธรรมแล้ว ยังสะท้อนภาพสตรีนอกชนบทขงจี ในกรณีที่รักความถูกต้องจนกล้าที่จะออกจากกรอบวัฒนธรรมเดิมอีกด้วย

ตารางที่ 3 บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยตัวละคร ด้านความจริงใจและด้านความกล้าของละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988

บุคลิกภาพและ ลักษณะนิสัยตัวละคร	การปรากฏของบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยตัวละคร									
	ชองด็อกซอน		ชองโบรา		อีอิลฮวา		รามิรัน		คิมซอนยอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านความจริงใจ										
มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	1	8.33	4	36.36	5	18.52	4	14.29	3	37.5
มีน้ำใจกับผู้อื่น	-	-	-	-	15	55.56	19	67.86	5	62.5
ช่วยเหลือผู้อื่น	7	58.33	1	9.09	2	7.41	2	7.14	-	-
เสียสละ	2	16.68	-	-	3	11.10	-	-	-	-
ด้านความกล้า										
รักความถูกต้อง	1	8.33	2	18.19	-	-	-	-	-	-
ความซื่อสัตย์	-	-	1	9.09	-	-	-	-	-	-
กล้าที่จะออกจากกรอบ วัฒนธรรมเดิม	1	8.33	3	27.27	2	7.41	3	10.71	-	-
รวม	12	100	11	100	27	100	28	100	8	100

จากผลการศึกษาตารางที่ 3 พบการปรากฏของบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยตัวละครของละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988 ด้านความจริงใจและด้านความกล้า ดังนี้ ชองด็อกซอน พบลักษณะนิสัยตัวละครด้านช่วยเหลือผู้อื่นเด่นที่สุด ปรากฏจำนวน 7 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 58.33 ชองโบรา พบลักษณะนิสัยตัวละครด้านมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเด่นที่สุด ปรากฏจำนวน 4 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 36.36 อีอิลฮวา พบลักษณะนิสัยตัวละครด้านมีน้ำใจกับผู้อื่นเด่นที่สุด ปรากฏจำนวน 15 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 55.56 รามิรัน พบลักษณะนิสัยตัวละครด้านมีน้ำใจกับผู้อื่นเด่นที่สุด ปรากฏจำนวน 19 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 67.86 คิมซอนยอง พบลักษณะนิสัยตัวละครด้านมีน้ำใจกับผู้อื่นเด่นที่สุด ปรากฏจำนวน 5 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 62.5 ผลการศึกษาพบว่า บทแม่ทั้งสามพบการปรากฏของลักษณะนิสัยตัวละครมีน้ำใจกับผู้อื่นมากที่สุด นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบการปรากฏของลักษณะตัวละครด้านความกล้าที่จะออกจากกรอบวัฒนธรรมเดิม ของชองด็อกซอนและชองโบรา โดยเฉพาะของชองโบรา พบการปรากฏของลักษณะนิสัยด้านความกล้าที่จะออกจากกรอบวัฒนธรรมเดิมเป็นลักษณะเด่นอันดับสองของตัวละคร ซึ่งมีจำนวน 3 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 27.27 นอกจากนี้ ผลการศึกษายังปรากฏลักษณะนิสัยตัวละครด้านความกล้าที่จะออกจากกรอบวัฒนธรรมเดิมของสองตัวละครบทแม่ ได้แก่ อีอิลฮวา พบปรากฏจำนวน 2 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 7.41 และรามิรัน พบปรากฏจำนวน 3 ฉาก คิดเป็นร้อยละ 10.71 ถึงแม้ว่าการปรากฏลักษณะนิสัยตัวละครด้านความกล้าที่จะออกจากกรอบวัฒนธรรมเดิมของบทตัวละครแม่ทั้งสองจะไม่มาก แต่การปรากฏลักษณะนิสัยตัวละครด้านดังกล่าวนี้สะท้อนการเริ่มต้นของการออกจากกรอบวัฒนธรรมเดิม อีกทั้งหากวิเคราะห์จำนวนฉาก พบการปรากฏลักษณะตัวละครด้านความกล้าที่จะออกจากกรอบวัฒนธรรมเดิมของรามิรัน จำนวน 3 ฉาก ซึ่งเท่ากับของชองโบรา

ลำดับถัดมาคือการวิเคราะห์บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยตัวละครทั้งภายในและภายนอก โดยมุ่งนำผลมาวิเคราะห์การใช้วาจาสุภาพเหมาะสมและภาพลักษณ์กริยาเหมาะสม

ตารางที่ 4 บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยตัวละคร ด้านความอ่อนโยน ด้านความแข็งแกร่ง ด้านความมีอำนาจ และด้านความพึงพอใจในตนเองของละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988

บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยตัวละคร	การปรากฏของบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยตัวละคร				
	ซองด็อกซอน	ซองโบรา	อีอิลฮวา	รามิรัน	คิมซอนยอง
ด้านความอ่อนโยน					
พูดจานุ่มนวล			✓		✓
ไว้ใจง่าย	✓				
ซื่อสัตย์					
ด้านความแข็งแกร่ง					
ร่างกายแข็งแรง มีพลัง	✓	✓	✓	✓	✓
ร่างกายอ่อนแอ					
จิตใจแข็งแกร่ง	✓	✓	✓	✓	✓
จิตใจอ่อนแอ	✓				
ด้านความมีอำนาจ					
อำนาจด้านการตัดสินใจ	✓	✓		✓	✓
อำนาจด้านการเงิน	✓	✓		✓	
ด้านความพึงพอใจในตนเอง					
พึงพอใจในสถานภาพของตนเอง	✓	✓		✓	
พึงพอใจในหน้าที่การงาน	✓	✓			
พึงพอใจในการศึกษา	✓	✓			

จากผลการศึกษาตารางที่ 4 พบว่า การปรากฏของบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยตัวละครของละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988 มีดังนี้ **ด้านความอ่อนโยน** พบว่าตัวละคร อีอิลฮวาและคิมซอนยองปรากฏลักษณะพูดจานุ่มนวล ในขณะที่ตัวละคร รามิรัน ซึ่งรับบทแม่เช่นกัน ไม่ปรากฏลักษณะพูดจานุ่มนวล ส่วนตัวละคร ซองด็อกซอนและซองโบราซึ่งเป็นตัวละครในช่วงวัย เจนเอ็กซ์ (Generation X คือ ผู้ที่เกิดในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2508 – 2523) ไม่ปรากฏลักษณะพูดจานุ่มนวล ทั้งนี้ **ด้านความแข็งแกร่ง** พบการปรากฏของตัวละครทั้งห้ามีลักษณะร่างกายแข็งแรง มีพลัง และจิตใจแข็งแกร่ง ยกเว้นซองด็อกซอนที่ตัวละคร ปรากฏทั้งเหตุการณ์ที่แสดงลักษณะจิตใจแข็งแกร่ง และบางเหตุการณ์แสดงลักษณะจิตใจอ่อนแอ **ด้านความมีอำนาจ** พบว่า อำนาจด้านการตัดสินใจมักปรากฏคู่กับอำนาจด้านการเงิน ซึ่งปรากฏอยู่ถึงสามตัวละครได้แก่ ตัวละครบทแม่ รามิรัน ถึงแม้จะมีสามี แต่เนื่องจากครอบครัวนี้มีอิสระทางการเงิน สามีไม่ต้องทำงาน เพราะฉะนั้นอำนาจในการดูแลทุกอย่างในครอบครัวรวมถึง การเงินจึงเป็นของรามิรัน ซึ่งแตกต่างจากคิมซอนยองที่ปรากฏลักษณะการมีอำนาจด้านการตัดสินใจ เนื่องจากสามีเสียชีวิต แต่ไม่มีอำนาจด้านการเงินเพราะเป็นแม่บ้าน ส่วนบทลูกสาวทั้งสองอย่างซองด็อกซอนและซองโบรา ตัวละครมีอำนาจด้านการตัดสินใจและอำนาจด้านการเงิน เพราะตอนท้ายเรื่อง ทั้งคู่ได้ทำงานที่มั่นคง สามารถหารายได้ด้วยตนเองถึงแม้ว่าจะมีสามี ส่วนอีอิลฮวานั้นเป็นตัวละครแม่ที่ไม่ปรากฏทั้งอำนาจด้านการตัดสินใจและอำนาจการเงิน สุดท้าย **ด้านความพึงพอใจในตนเอง** พบว่าซองด็อกซอนและซองโบราพึงพอใจในสถานภาพของตนเอง พึงพอใจในหน้าที่การงาน และพึงพอใจในการศึกษา ในขณะที่ตัวละครบทแม่นั้น มีเพียงตัวละครรามิรันเท่านั้นที่ปรากฏลักษณะพึงพอใจในสถานภาพของตนเอง

ลำดับถัดมาคือการวิเคราะห์สถานภาพทางสังคมของตัวละคร เพื่อวิเคราะห์รายละเอียดการมีอิสระ (Independent) ของแต่ละตัวละคร จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์การศึกษา อาชีพ ซึ่งเชื่อมโยงกับการเป็นอิสระทางเศรษฐกิจ และเพื่อวิเคราะห์การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ด้านครอบครัว และการมีอิสระทางแนวความคิดทางสังคมโดยสามารถมีอิสระในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ 5 สถานภาพทางสังคมของตัวละครของละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988

สถานภาพทางสังคม	สถานภาพทางสังคมของตัวละคร				
	ของด็อกซอน	ของโบรา	อึลฮวา	รามิรัน	คิมซอนยอง
ด้านการศึกษา					
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	✓	✓			
ระดับมัธยมศึกษา					
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา					
ด้านครอบครัว					
มีความกลมเกลียวภายในครอบครัว	✓	✓	✓	✓	✓
มีความขัดแย้งภายในครอบครัว					
มีบทบาทการเป็นผู้นำครอบครัว				✓	
ด้านอาชีพ					
อาชีพที่ได้รับการยกย่องจากสังคม	✓	✓			
อาชีพที่ไม่ได้รับการยกย่องจากสังคม					
ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง					
การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง		✓			
การเข้าร่วมทางการเมือง		✓			

จากผลการศึกษาตารางที่ 5 พบการปรากฏของสถานภาพทางสังคมของตัวละครในละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988 **ด้านการศึกษา** ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ได้แก่ ตัวละครของด็อกซอนและของโบรา โดยการศึกษาของตัวละครแม้ทั้งสามไม่แน่ชัดในเรื่อง ส่วน**ด้านครอบครัว** พบว่าทุกตัวละครมีความกลมเกลียวภายในครอบครัว โดยมีเพียงตัวละครรามิรันที่ปรากฏการมีบทบาทการเป็นผู้นำครอบครัว ใน**ด้านอาชีพ** ปรากฏตัวละครที่มีอาชีพที่ได้รับการยกย่องจากสังคมคือของด็อกซอนและของโบรา สุดท้ายคือ**ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง** พบของโบราเท่านั้นที่ปรากฏทั้งการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและการเข้าร่วมทางการเมือง

สุดท้ายคือการวิเคราะห์บทบาทตัวละครทั้งสามบทบาท ได้แก่ บทบาทลูกสาว บทบาทภรรยา และบทบาทแม่ ที่สะท้อนภาพสตรีตามกรอบอิทธิพลขงจื๊อหรือนอกกรอบอิทธิพลขงจื๊อ

ตารางที่ 6 บทบาทตัวละครสะท้อนตามกรอบอิทธิพลขงจื้อจากละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988

บทบาทตัวละครสะท้อนอิทธิพลขงจื้อ	ตัวละคร				
	ซงด็อกซอน	ซงโบรา	อีอิลฮวา	รามิรัน	คิมซอนยอง
ลูกสาว					
เชื่อฟังพ่อแม่	✓	✓			
ไม่เชื่อฟังพ่อแม่		✓			
ตั้งใจเรียน / ทำงาน / รับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง	✓	✓			
ไม่ตั้งใจเรียน / ทำงาน / รับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง					
ภรรยา					
อาชีพแม่บ้านเต็มเวลา			✓	✓	✓
มีอาชีพเต็มเวลา แต่รับผิดชอบงานบ้านเป็นหลักด้วย					
มีอาชีพเต็มเวลา และมีสามีช่วยดูแลงานบ้าน					
เชื่อฟังสามี			✓		
ไม่เชื่อฟังสามี				✓	
สามารถมีความคิดเห็นต่างจากสามี				✓	
ไม่สามารถมีความคิดเห็นต่างจากสามี			✓		
สามารถสนับสนุนงานของสามี				✓	
ไม่สามารถสนับสนุนงานของสามี			✓		
แม่					
รับผิดชอบดูแลเรื่องการศึกษาของลูก			✓	✓	✓
ไม่รับผิดชอบดูแลเรื่องการศึกษาของลูก					
รับผิดชอบดูแลเรื่องอาหารการกินอยู่ของลูก			✓	✓	✓
ไม่รับผิดชอบดูแลเรื่องอาหารการกินอยู่ของลูก					

จากผลการศึกษาตารางที่ 6 พบบทบาทตัวละครสะท้อนภาพแทนสตรีตามกรอบอิทธิพลขงจื้อจากสามบทบาท ได้แก่ บทบาทลูกสาว บทบาทภรรยา และบทบาทแม่ เริ่มจาก**บทบาทลูกสาว** ซงด็อกซอนและซงโบรา ทั้งสองตัวละครปรากฏการเชื่อฟังพ่อแม่และการตั้งใจเรียน / ทำงาน / รับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง ทั้งนี้ เฉพาะของ โบราเท่านั้นที่ปรากฏการไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ส่วน**บทบาทภรรยา** พบว่าทั้งสามตัวละครมีอาชีพแม่บ้านเต็มเวลา และอีอิลฮวา ปรากฏการเชื่อฟังสามี การไม่สามารถมีความคิดเห็นต่างจากสามี และไม่สามารถสนับสนุนงานของสามี ซึ่งตรงกันข้ามกับรามิรันซึ่งพบว่าปรากฏการไม่เชื่อฟังสามี การสามารถมีความคิดเห็นต่างจากสามี และการสามารถสนับสนุนงานของสามี ส่วนคิมซอนยอง สามีเสียชีวิตจึงไม่นับผลในส่วนนี้ สุดท้ายคือการสะท้อน**บทบาทแม่** พบการปรากฏของการรับผิดชอบดูแลเรื่องการศึกษาของลูก และการรับผิดชอบดูแลเรื่องอาหารการกินอยู่ของลูกของทั้งสามตัวละครบทบาทแม่

4. อภิปรายผลการศึกษาและบทสรุป

จากผลการศึกษาทั้ง 6 ตารางสามารถนำมาวิเคราะห์ตามกรอบสตรีในชนบ่งชี โดยแบ่งออกตามบทบาทสามบทบาท ได้แก่ บทบาทลูกสาว บทบาทภรรยา และบทบาทแม่ เพื่อวิเคราะห์ตามกรอบสตรีในชนบ่งชีสี่ข้อจากการทบทวนวรรณกรรม คือ ข้อที่หนึ่ง ศีลธรรม ข้อที่สอง วาจาสุภาพเหมาะสม ข้อที่สาม ภาพลักษณ์กริยาเหมาะสม และข้อที่สี่ มีทักษะการงานของตน เพื่อวิเคราะห์สตรีจากสามบทบาท ได้แก่ หนึ่ง บทบาทลูกสาว สอง บทบาทภรรยา และสาม บทบาทแม่

บทบาทลูกสาว จากการวิเคราะห์ตัวละคร ของด็อกซอนและซองโบรา พี่น้องจากครอบครัวเดียวกัน ผลวิเคราะห์ลักษณะตัวละครตารางที่ 1 พบว่าตัวละคร ของด็อกซอนและซองโบรา มีลักษณะตัวละครหลายมิติ กล่าวคือมีลักษณะนิสัยหลายด้าน มีการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด มีการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรม อีกทั้งเป็นตัวละครพลวัต กล่าวคือตัวละครมีพัฒนาการไปตามเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ จากผลวิเคราะห์ตารางที่ 2 พบว่าการปรากฏในฉากที่ปักอาศัยมากที่สุด ซึ่งสามารถสะท้อนวิถีชีวิตสตรีตามชนบ่งชีที่สตรีมีกิจกรรมภายในบ้าน ในส่วนของสตรีตามกรอบชนบ่งชี ข้อที่หนึ่ง ศีลธรรม ผลการศึกษาตารางที่ 3 บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยตัวละคร ด้านความจริงใจและด้านความกล้า ผลปรากฏว่า ของด็อกซอนมีความจริงใจ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ และรักความถูกต้อง ส่วนซองโบรา ผลในตารางเดียวกันปรากฏว่ามีความจริงใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น รักความถูกต้อง และซื่อสัตย์ กรอบสตรีในชนบ่งชี ข้อที่สอง วาจาสุภาพเหมาะสม สามารถวิเคราะห์จากผลการศึกษาตารางที่ 4 บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยตัวละคร ด้านความอ่อนโยน ด้านความแข็งแกร่ง ด้านความมีอำนาจ และด้านความพึงพอใจในตนเอง ผลปรากฏว่า ของด็อกซอนไม่ปรากฏลักษณะพูดจา นุ่มนวล ปรากฏเพียงความไร้เดียงสา ส่วนซองโบรา ผลในตารางเดียวกันปรากฏว่าไม่ปรากฏลักษณะพูดจานุ่มนวลเช่นกัน กรอบสตรีในชนบ่งชี ข้อที่สาม ภาพลักษณ์กริยาเหมาะสม จากผลการศึกษาตารางที่ 6 บทบาทตัวละครสะท้อนตามกรอบอิทธิพลชนบ่งชี ผลปรากฏว่า ของด็อกซอนเชื่อฟังพ่อแม่ แต่ซองโบราปรากฏผลทั้งเชื่อฟังพ่อแม่และไม่เชื่อฟังพ่อแม่ สุดท้ายคือกรอบสตรีในชนบ่งชี ข้อที่สี่ มีทักษะการงานของตน สามารถวิเคราะห์ผลการศึกษาจากสามตารางตามลำดับดังนี้ ผลจากตารางที่ 4 ด้านความพึงพอใจในตนเอง ผลปรากฏว่า ทั้งซองด็อกซอนและซองโบราพึงพอใจในสถานภาพของตนเอง พึงพอใจในหน้าที่การงาน และพึงพอใจในการศึกษา และผลจากตารางที่ 5 ปรากฏว่าทั้งซองด็อกซอนและซองโบรา ด้านการศึกษา ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนด้านอาชีพ ทั้งสองตัวละครมีอาชีพที่ได้รับการยกย่องจากสังคม อีกทั้งผลจากตารางที่ 6 เมื่อวิเคราะห์บทบาทลูกสาว ทั้งซองด็อกซอนและซองโบราตั้งใจเรียน / ทำงาน / รับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง

บทบาทที่สองคือ**บทบาทภรรยา** จากผลวิเคราะห์ลักษณะตัวละครตารางที่ 1 พบว่า ตัวละครบทบาทภรรยาทั้ง—สามตัวละครมีลักษณะเป็นตัวละครมิติเดียว กล่าวคือมีลักษณะไม่ซับซ้อน อีกทั้งมีลักษณะเป็นตัวละครสถิต กล่าวคือไม่มีพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ทั้งนี้ ผลตารางที่ 2 พบว่า ตัวละครบทบาทภรรยาทั้งสามตัวละครปรากฏในฉากที่ปักอาศัยมากที่สุด ซึ่งสะท้อนความสอดคล้องของสตรีภายใต้ชนบ่งชีอย่างชัดเจน เพราะสตรีตามชนบ่งชีมีกิจกรรมที่ต้องรับผิดชอบส่วนใหญ่ภายในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมอาหารสำหรับครอบครัว การดูแลทำความสะอาดบ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นต้น จากการวิเคราะห์ตัวละคร อีอิลฮวา ซึ่งมีสามีเป็นพนักงานบริษัท สถานภาพเศรษฐกิจของครอบครัวค่อนข้างขัดสน มีลูกสาวสองคน ลูกชายสุดท้องหนึ่งคน และรามิรัน ซึ่งมีสามีเคยประกอบอาชีพตัวแทนจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า มีลูกชายสองคนวัยมัธยมปลาย ลูกชายคนโตถูกรางวัลใหญ่ ส่งผลให้ทั้งครอบครัวอยู่กันอย่างสบาย สามีของรามิรันจึงไม่ต้องทำงาน ส่งผลให้รามิรันมีบทบาทเป็นผู้นำครอบครัวมากกว่าสามี เมื่อวิเคราะห์สตรีตามกรอบชนบ่งชี ข้อที่หนึ่ง ศีลธรรม ผลการศึกษาตารางที่ 3 ปรากฏว่า ทั้งอีอิลฮวาและรามิรัน ด้านความจริงใจ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีน้ำใจกับผู้อื่น และช่วยเหลือผู้อื่น อีกทั้งอีอิลฮวา ยังปรากฏการเสียสละอีกด้วย กรอบสตรีในชนบ่งชี ข้อที่สอง วาจาสุภาพเหมาะสม จากผลการศึกษาตารางที่ 4 พบเพียงอีอิลฮวาที่ปรากฏลักษณะด้านความอ่อนโยน พูดจานุ่มนวล กรอบสตรีในชนบ่งชี ข้อที่สาม ภาพลักษณ์กริยาเหมาะสม จากผล

การศึกษาตารางที่ 6 ผลปรากฏว่า อีลลฮวาเชื่อฟังสามี ไม่สามารถมีความคิดเห็นต่างจากสามี และไม่สามารถสนับสนุนงานของสามี ซึ่งผลปรากฏตรงข้ามกับรามิรันซึ่งพบว่าไม่เชื่อฟังสามี และปรากฏว่ามีความคิดเห็นต่างจากสามี อีกทั้งสามารถสนับสนุนงานของสามี สุดท้ายคือการอบสตรีนในชนบขงจี้อ ข้อที่สี่ มีทักษะการงานของตน สามารถวิเคราะห์ผลการศึกษาศึกษาจากสองตารางตามลำดับดังนี้ จากตารางที่ 3 อีลลฮวา ไม่ปรากฏผลด้านความพึงพอใจในตนเอง ในขณะที่รามิรันปรากฏความพึงพอใจในสถานภาพของตนเอง และการศึกษาจากตารางที่ 6 ผลปรากฏว่า ทั้งอีลลฮวาและรามิรันมีอาชีพแม่บ้านเต็มเวลา อีกทั้งปรากฏผลรับผิดชอบดูแลเรื่องการศึกษาของลูก และรับผิดชอบดูแลเรื่องอาหารการกินอยู่ของลูก ซึ่งถือว่าทั้งสองตัวละครปรากฏผลการมีทักษะในหน้าที่ของตน

บทบาทสุดท้ายคือ**บทบาทแม่** จากผลวิเคราะห์ลักษณะตัวละครตารางที่ 1 พบว่า ตัวละครบทบาทแม่ทั้งสามตัวละครเป็นตัวละครเดียวกันกับสามตัวละครบทบาทภรรยาข้างต้น ดังนั้นจึงมีลักษณะเป็นตัวละครมิติเดียวและเป็นตัวละครสถิต ส่วนผลวิเคราะห์ตารางที่ 2 พบว่า ตัวละครบทบาทแม่ทั้งสามตัวละครปรากฏในฉากที่פקอาศัยมากที่สุดเช่นกัน โดยวิเคราะห์จากสามตัวละครคือ อีลลฮวา บทแม่ที่มีลูกสาวสองคน ลูกชายหนึ่งคน ซึ่งทั้งสามอยู่ในวัยมัธยมปลายทั้งหมด ส่วนรามิรัน บทแม่ที่มีลูกชายสองคนวัยมัธยมปลายเช่นกัน และคิมซอนยอง บทแม่ที่มีลูกชายคนโตวัยมัธยมปลายหนึ่งคน และลูกสาวคนเล็กวัยก่อนเข้าเรียน เมื่อวิเคราะห์สตริตตามกรอบชนบขงจี้อ ข้อที่หนึ่ง ศีลธรรม ผลการศึกษาตารางที่ 3 ผลปรากฏตัวละครบทแม่ทั้งสามมีด้านความจริงใจ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมีน้ำใจกับผู้อื่น เพิ่มเติมคืออีลลฮวาที่ช่วยเหลือผู้อื่นและเสียสละ ในขณะที่รามิรันปรากฏลักษณะการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วย ทั้งนี้ คิมซอนยองนั้นไม่ปรากฏการช่วยเหลือผู้อื่นและเสียสละ เนื่องจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวขัดสนเพราะปราศจากสามี กรอบสตรีนในชนบขงจี้อ ข้อที่สอง วาจาสุภาพเหมาะสม จากผลการศึกษาตารางที่ 4 พบอีลลฮวาและคิมซอนยองปรากฏผลพูดจานุ่มนวลเท่านั้น กรอบสตรีนในชนบขงจี้อข้อที่สาม ภาพลักษณ์กริยาเหมาะสม จากผลการศึกษาตารางที่ 4 พบว่า ตัวละครบทแม่ทั้งสามมีร่างกายแข็งแรง มีพลังและจิตใจแข็งแกร่ง สามารถเป็นที่พึ่งให้ลูก ๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเพิ่มเติมจากตารางที่ 5 ผลปรากฏว่า ตัวละครทั้งสามมีความกลมเกลียวภายในครอบครัว มีเพียงรามิรันเท่านั้นที่ปรากฏผลมีบทบาทการเป็นผู้นำครอบครัว สุดท้ายคือการอบสตรีนในชนบขงจี้อ ข้อที่สี่ มีทักษะการงานของตน สามารถวิเคราะห์จากผลการศึกษาตารางที่ 6 โดยทั้งสามตัวละครบทแม่ล้วนปรากฏมีอาชีพแม่บ้านเต็มเวลา และปรากฏการรับผิดชอบดูแลเรื่องการศึกษาของลูก และรับผิดชอบดูแลเรื่องอาหารการกินอยู่ของลูก

หากย้อนดูสถานการณ์เศรษฐกิจและสังคมเกาหลีใต้ในช่วงที่ละครชุดเรื่อง วันวาน 1988 ได้ถ่ายทอด พบว่าสอดคล้องกับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น อย่างการประท้วงเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยจากรัฐบาลสมัยประธานาธิบดีชอนดอฮวาน (Chun Doo Hwan) และการปราบปรามผู้ชุมนุม ก่อนที่จะเกิดการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี 1987 ซึ่งประธานาธิบดีโรแทวู (Roh Tae Woo) ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งนั้น (Wichian, 2013, p. 170) ซึ่งตัวละครของโบราได้สะท้อนภาพสตรีที่เข้าร่วมการประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตย อันเป็นการออกนอกกรอบของสตรีในชนบขงจี้อ อีกทั้งเป็นการถ่ายทอดสถานการณ์เศรษฐกิจในเกาหลีใต้ หลังบอบช้ำจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เกาหลีใต้ได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา เมื่อนายพลพัคจงฮี (Park Chung Hee) ได้รับตำแหน่งผู้นำประเทศจากการก่อรัฐประหารใน ค.ศ. 1961 รัฐบาลได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจระยะ 5 ปี ฉบับที่ 1 ระหว่าง ค.ศ. 1962 – 1967 และฉบับที่ 2 ระหว่าง ค.ศ. 1967 – 1971 เพื่อส่งเสริมการส่งออกโดยการลดต้นทุนการผลิต ต่อมาระหว่าง ค.ศ. 1972 – 1980 รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ เน้นอุตสาหกรรมและเคมี (Wichian, 2013, p. 313) ทำให้มีแรงงานสตรีเข้าสู่ระบบ โดยละครชุด วันวาน 1988 พบสตรีมิได้เป็นแม่บ้านเพียงอย่างเดียว เมื่อตัวละครเผชิญอุปสรรคทางเศรษฐกิจ อย่างบทบาทแม่ คิมซอนยองก็พยายามหางานทำ ซึ่งสะท้อนภาพสตรีนอกกรอบชนบขงจี้อในช่วงนั้น เนื่องจากสตรีในชนบขงจี้อ เมื่อแต่งงานแล้วมักรับหน้าที่แม่บ้านเป็นหลัก

โดยสรุป การวิเคราะห์ห้าตัวละครจากสามบทบาท อันได้แก่ บทบาทลูกสาว บทบาทภรรยา และบทบาทแม่ ตามกรอบสตรีนในชนบขงจี้อ จากละครชุดเกาหลีเรื่อง วันวาน 1988 พบว่า ละครชุดเรื่องนี้สามารถสะท้อนภาพสตรีเกาหลีใต้ในช่วงพัฒนาประชาธิปไตยและเศรษฐกิจ บทบาทลูกสาวจากสองตัวละคร ซองต็อกซอนและซองโบรา พี่น้องจากครอบครัวเดียวกันสะท้อน

ภาพแทนสตรีชนบ่งจื้อ ข้อที่หนึ่ง ศีลธรรม ข้อที่สาม ภาพลักษณ์กริยาเหมาะสม และข้อที่สี่ มีทักษะการงานของตน แต่ขาดข้อที่สอง วาจาสุภาพเหมาะสม ทั้งนี้ เพิ่มเติมตัวละครของโบรา พบว่ามีการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และการเข้าร่วมทางการเมืองอีกด้วย ส่วนบทบาทภรรยาจากสองตัวละคร ได้แก่ อีอิลฮวาและรามิรันสะท้อนภาพแทนสตรีชนบ่งจื้อที่แตกต่างกัน กล่าวคืออีอิลฮวาสะท้อนภาพแทนสตรีชนบ่งจื้อครบทั้งสี่ข้อ ในขณะที่รามิรันนั้นสะท้อนภาพแทนสตรีชนบ่งจื้อเพียงสองข้อ คือ ข้อที่หนึ่ง ศีลธรรม และข้อที่สี่ มีทักษะการงานของตนเท่านั้น สุดท้ายคือบทบาทแม่จากสามตัวละคร ซึ่งอีอิลฮวาและคิมซอนยองปรากฏผลสะท้อนภาพแทนสตรีชนบ่งจื้อทั้งสี่ข้อ มีเพียงรามิรันเท่านั้นที่แตกต่าง โดยพบภาพแทนสตรีชนบ่งจื้อเพียงสองข้อ คือ ข้อที่หนึ่ง ศีลธรรม และข้อที่สี่ มีทักษะการงานของตน จากบทสรุปพบว่าสตรีเกาหลีใต้ในช่วงพัฒนาประชาธิปไตยและเศรษฐกิจยังคงสะท้อนภาพแทนสตรีตามกรอบสตรีในชนบ่งจื้อ แต่ทั้งนี้สามารถพบภาพแทนสตรีที่สะท้อนลักษณะสตรีนอกกรอบชนบ่งจื้ออย่างของโบราและรามิรัน ซึ่งพบลักษณะนอกกรอบที่สามารถขบขัน (highlight) ได้ คือตัวละครทั้งสองไม่มีลักษณะการพูดจานุ่มนวล และของโบรานั้นพบการมีส่วนร่วมทางการเมือง อีกทั้งรามิรันปรากฏลักษณะเด่นนอกกรอบสตรีชนบ่งจื้อ กล่าวคือสามารถมีความคิดเห็นต่างจากสามี และมีบทบาทการเป็นผู้นำครอบครัว สอดคล้องกับทฤษฎีของอินเกรอฮาร์ท (Inglehart, as cited in Eun, 2016, p. 27) นักรัฐศาสตร์ (Political scientist) ผู้เชี่ยวชาญด้านการเมืองเปรียบเทียบ (Comparative politics) และเป็นผู้ดำเนินการสำรวจค่านิยมโลก (World value survey) ว่าด้วยการแปลงเปลี่ยนค่านิยมแนวคิดของอินเกรอฮาร์ทระบุว่า การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อการแปลงเปลี่ยนทางวัฒนธรรมในสังคมนั้น ๆ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมนำพาอิสรภาพส่วนบุคคล ทำให้มนุษย์สามารถหลุดพ้นจากความกดดันและการกดขี่ทั้งปวงในที่สุด ซึ่งตัวละครสองตัวละครที่สะท้อนภาพแทนหญิงนอกกรอบสตรีในชนบ่งจื้อคือของโบราและรามิรัน ปรากฏการมีอำนาจในการตัดสินใจและอำนาจด้านการเงิน ของโบรานั้นสามารถหารายได้ตั้งแต่ยังเรียนหนังสือด้วยการสอนพิเศษ ส่วนรามิรันเป็นผู้ควบคุมดูแลทุกอย่างในครอบครัวรวมถึงการเงิน ดังนั้นทั้งสองตัวละครจึงมีอิสระทางการเงิน สอดคล้องกับแนวความคิดของอินเกรอฮาร์ท ด้วยเหตุนี้ หากสังคมต้องการหลุดพ้นจากสังคมปิศาจไทย การเร่งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ควรพิจารณา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- Boonwat Sawangwong บุญวัฒน์ สว่างวงศ์. (2016). *Patthanakan thang kanmueang lae senthang su prachathipatai khong Thai lae Kaolitai* พัฒนาการทางการเมืองและเส้นทางสู่ประชาธิปไตยของไทยและเกาหลีใต้ [Political development and the road to democracy between Thailand and South Korea]. *Warasarn sahawitthaya karn wichai: chabab bandit sueksa* วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา [Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies], 5(1), 62-74.
- Chanarat Yimchang ชนารัตน์ ยิ้มแฉ่ง. (2014). *Kan suesan kham watthanatham phan series Kaoli* การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมผ่านซีรีส์เกาหลี [Cross-cultural communication through Korean drama series] [Unpublished master's thesis]. Kasetsart University.
- Damrong Thandee ดำรงค์ ฐานดี. (2007). Puying nai sangkom Kaoli ผู้หญิงในสังคมเกาหลี [Women in Korean society]. *Warasarn Senathipat* วารสารเสนานิปัตย์ [Senathipat Journal], 56(1), 122-132.
- Eun, Ki Soo อึน, คี ซู. (2016). *Kha niyom khong chao Kaolitai* ค่านิยมของชาวเกาหลีใต้ [South Korean values] (Pannapa Song, Trans.). Chulalongkorn University Press.
- Ranwarat Poonsri, Paphonphat Kobsirithiwara, Pisit Amnuayngernta & Lalida Wissanuwong รัญวรัช พูลศรี, ปพนพัชร กอบศิริธีร์วรา, พิสิฐ อำนวยเงินตรา และลลิตา วิษณุวงศ์. (2020). Khongchue niyom lae ittiphon tor satri nai Kaoli lae Vietnam ขงจื๊อนิยมและอิทธิพลต่อสตรีในเกาหลีและเวียดนาม [Confucianism and influence on Korean and Vietnamese women]. *Warasarn Chin sueksa* วารสารจีนศึกษา [Chinese Studies Journal], 13(2), 397-420.
- Wichian Intasi วิเชียร อินทะสี. (2013). *Phollawat kwam pen prachathipatai nai Kaolitai chak amnat niyom su prachathipatai thi mankong* พลวัตความเป็นประชาธิปไตยในเกาหลีใต้ จากอำนาจนิยมสู่ประชาธิปไตยที่มั่นคง [Democratic dynamics in South Korea from authoritarianism to stable democracy]. Chulalongkorn University Press.
- Wilasinee Pananakhonsab วิลาสินี พนานครทรัพย์. (2017). Pollawat khong khrobkhrua lae botbat phuying Kaoli nai sangkhom Kaolitai พลวัตของครอบครัวและบทบาทผู้หญิงเกาหลีในสังคมเกาหลีใต้ [Family dynamics and the role of Korean women in South Korean society]. In Noppadol Chartprasert (Ed.), *Kaoli Patchuban* เกาหลีปัจจุบัน [Korea Today] (pp. 299-341). Institute of East Asian Studies, under the patronage of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, Thammasat University.

ภาษาต่างประเทศ

- Du, Fangqin. (2022). *Three obediences, four virtues, and seven criteria code of divorce*. Academy of Chinese Studies. Retrieved August 30, 2023, from <https://chiculture.org.hk/index.php/en/china-five-thousand-years/3190>
- The Economist Group. (2023). *Democracy Index 2022*. The Economist Intelligence Unit. Retrieved August 30, 2023, from <https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2022/>

- Han, H.-S. (2004). Women's life during the Choson Dynasty. *International Journal of Korean History*, 6(1), 113-160.
- Park, I. H., & Cho, L.-J. (1995). Confucianism and the Korean family. *Journal of Comparative Family Studies*, 26(1), 117-134.
- Koop, A., & Ma, J. (2023). *Mapped: The state of democracy around the world*. Visual capitalist. Retrieved August 30, 2023, from <https://www.visualcapitalist.com/state-of-democracy-around-the-world-2023/>